cauta [1] fieri ab optionibus, collatoribus pro his quæ ab his expendunturpar, per culo eorum qui cum eis fuit judicum & tribunorum, & comitum & diafostarum [2] & delegatorum & uniuscujusque numeri primatum [3], & nullo modo gratis expendere [4] milites a collatoribus, aut occasione [5] non factæ forsan præparationis, aut *introitorum* [6] nomine, quorum etiam ipsum vocabulum omnino perimimus, ut undique illæsi & indemnes custodiantur nostri subjecti.

CAP. II.

SPecies autem quæ [7] inveniuntur in unoquoque loco ipsos accipere milites, & non alias quærere quæ in ipsa regione non inveniuntur, & propter hoc tergiversationem aut damnum inferri nostris collatoribus.

CAP. III.

EAm vero quæ fit a nostris possessoribus expensam, & declaratur per recauta [8], jubemus reputari eis a fede tuæ celsitudinis sine qualibet tergiversatione aut damno aut injunctione in collationem eam, quam ab eis fiscus capit pro indictione illa in qua expensa fit. Si vero amplius quam *professiones* [9] funt ab his qui dant species, inveniantur expensæ, jubemus ex omni corpore fiscalium ejusdem provinciæ compleri eos qui ultra functiones suas exhibuerunt. Si vero non habeat ipsa provincia sufficientia ad expensam factam, compleri eos qui hanc expensam fecerunt ex generali mensa, quæ regitur a tua gloria, aut retinere hæc eos ex his quæ ab his inferenda sunt secundum sequentem indictionem, & hæc reputari eis ex omni modo ab his qui fiscalia exigunt: his omnibus admittendis & observandis periculo tuæ gloriæ & singularum provinciarum tractatorum [10] & judicum & obsequentium eis officiorum & *susceptorum* [11], & curialium, & omnium fiscalia tractantium.

CAP. IV.

HOc quoque jubemus servari, nullum judicum aut militum occasione transitus, aut a civitatibus aut prædiis in [12] minimo aliquid accipere. Si autem inventus fuerit quis pro transitu annonam [13] accipere, jubemus tale aliquid agentem exigi duplum totum, quod accipere pro hoc præsumpserit.

CAP. V.

SI [14] quis vero nostrorum judicum aut militum aut optionum ipsorum non recauta fecerit factæ ab iis expensæ, jubemus expensas facientes collatores gesta monumentorum conficere, siquidem inveniatur judex in illis locis, apud eum & sanctissimum civitatis episcopum. Si vero non inveniatur judex in locis illis, apud sanctissimum civitatis episcopum, aut defensores locorum, sub quibus possessio jacet, ex qua facta est expensa, & per talia gesta palam facere qui nostrorum judicum & cum quali exercitu transitum facientes non fecerunt recauta [15], & quantam quantitatem expenderunt, & talia gesta mitti ad tuam gloriam: tuam vero celsitudinem utpote recautis factis, collatoribus quidem præbere aut etiam reputare quæ ab eis facta expensa, sicuti superius diximus: retinere autem hanc quantitatem quæ ex gestis declaratur, ex his quæ delegata sunt de fisco principalibus militiæ, & militibus qui expensam fecerunt.

CAP. VI.

AD hæc jubemus principes militiæ nostros, sive eos *qui deducunt* [16] *exercitum*, & delegatores, in transitibus *præmittere* [17] ad illum locum in quo futurus est noster exercitus applicare, & præparationem facere expensarum, & non mittere ad alias civitates aut possessiones, aut prædia quasi debeat exercitus ibi manere, & ex hoc pecunias accipere de possessionibus & villis. Si autem accipere aliquid pro hoc præsumpserit, jubemus etiam sic quidem gesta fieri, significantia & unde & cui datum est, & reputari damnific. a tua gloria, aut præberi secundum prædictum modum omnia, quæ ex talibus gestis significantur, principes autem militiæ, & quocunque modo diafostas [18] nostri exercitus & delegatores & in duplici quantitate dare quæ accipere præsumferint: prometatores vero etiam supplicium & exilium sustinere.

CAP. VII.

SI qui vero judicum provinciarum colludentes [19] forte cum diafostis [20] nostri exercitus, non præparaverint expensas, & ex hoc per diversas civitates & villas eos perducant, jubemus eos cingulo remotos confiscationi & exilio cum obedientibus eis officiis subdi: nostros autem collatores & ita indemnes servari ex recauntorum datione aut ex gestis, quæ secundum prædictum modum debent fieri.

CAP. VIII.

HÆc autem ipsa servari præcipimus non solum in transitibus nostrorum judicum & militum, sed etiam aliorum, qui [21] ex qualibet gente in auxilium nostræ reipublicæ nobis mittuntur.

CAP. IX.

UT autem non occasione metatorum [21] damnationis injurietur nostrorum collatorum libertas, jubemus nulli penitus licere nostrorum militum in *authenticas* [23] habitationes, in quibus domini domuum inveniuntur manentes, accipere sibi metata, sed illas quidem sine molestia servare propriis dominis, accipere autem milites in aliis diætis metata.

EPILOGUS.

† Quæ igitur placuerunt nobis, & per præsentem declarata sunt legem, tua gloria in regia civitate & per loca sanctissimis episcopis, clarissimisque judicibus & omnibus nostris subjectis in unaquaque provincia & civitate palam faciet, ut sciant nostri subjecti quæ a nobis pro eorum indemnitate disposita sunt, & agnoscant, quia si contra hæc aliquid agatur, & qui læduntur taciturnitati causam tradiderint, ipsi hujusmodi læsionis sibi auctores fient. Datum Kal. Mart. *Constantinop.* DN. JUSTIN. PP. August. Anno XIX. [24] Post consulatum BASIL. V. C. Anno quarto, indictione octava. Propolita in civitate Constantinopolitana.

TIT. XIV.

DE ECCLESIASTICIS TITULIS [25], ET PRIVILEGIIS, ALIISQUE CAPITULIS [26].

NOVELLA CONSTIT. CXXXI.

Imperator Justin. August. Petro gloriossis. præfecto sacrorum prætoriorum.

PRÆFATIO.

DE regulis ecclesiasticis & privilegiis, aliisque capitulis ad sacrosanctas ecclesias & reliquas venerabiles domos pertinentibus, præsentem proferimus legem.

CAP. I.

De quatuor sanctis Ecclesiis.

SAncimus igitur vicem [27] legum obtinere sanctas ecclesiasticas regulas, quæ a sanctis quatuor concilii expositæ sunt, aut firmatæ, hoc est in Nicæna trecentorum decem & octo, & in Constantinopolitana sanctorum centum quinquaginta patrum, & in Ephesina prima, in qua Nestorius est damnatus, & in Chalcedonia in qua Eutyches cum Nestorio anathematizatus est. Prædictarum enim quatuor synodorum dogmata sicut sanctas scripturas accipimus, & regulas sicut leges observamus.

CAP. II.

De ordine [28] sedendi patriarcharum.

IDeoque sancimus secundum earum definitiones sanctissimum senioris Romæ papam [29], primum [30] esse omnium sacerdotum: beatissimum autem archiepiscopum Constantinopoleos novæ Romæ, secundum habere locum [31] post sanctam Apostolicam senioris Romæ sedem: alios [32] autem omnibus sedibus præponatur.

CAP. III.

De archiepiscopo primæ Justinianæ [33].

PEr tempus autem beatissimum primæ [34] Justinianæ, nostræ patriæ archiepiscopum habere semper sub sua jurisdictione episcopos provinciarum Daciæ mediterraneæ, & Daciæ Ripensis, & Privalis [35], & Dardaniæ, & Mysiæ superioris, atque Pannoniæ, & ab eo hos ordinari: ipsum vero a proprio [36] ordinari concilio, & in subjectis sibi provinciis locum [37] obtinere eum sedis [38] Apostolicæ Romæ, secundum ea quæ definita sunt a sanctissimo Papa Vigilio.

CAP. IV.

De episcopo Carthaginensi [39].

SImili quoque modo jus [40] pontificis, quod episcopo Justinianæ Carthaginis [41] Africanæ civitatis [42] dedimus, ex quo Deus hanc nobis restituit, servari jubemus. Sed & aliæ civitates, & earum episcopi, quibus in diversis locis metropoliticum [43] jus præstitum est, hujusmodi privilegio in perpetuum potiantur. Omnia autem privilegia [44] vel dotalia quæ ex imperiali munificentia, aut etiam alio quolibet modo sanctissimis ecclesiis aut aliis venerabilibus domibus & locis collata sunt, firme eis per omnia conserventur.

CAP. V.

De privilegiis possessionum ecclesiasticarum [45].

AD hæc sancimus omnium sanctarum ecclesiarum & omnium venerabilium domorum possessiones, neque [46] sordidas functiones, neque extraordinarias descriptiones sustinere. Si tamen itineris [47] sternendi, aut pontium ædificii, vel reparationis opus fuerit, ad instar aliorum possessorum: hujusmodi opus & sanctas ecclesias & venerabiles domos complere, dum sub illa possident civitate, sub qua tale fit opus. Si quæ vero res ex curialium substantiis ad quamlibet sacrosanctam ecclesiam, aut aliam venerabilem domum secundum leges venerunt, aut postea venerint: liberas eas esse sancimus descriptione & lucrativorum.

CAP. VI.

De [49] præscriptione 40. annorum ad venerabilia loca pertinente.

PRO [50] temporalibus [51] autem præscriptionibus decem & viginti, & triginta annorum, sacrosanctis ecclesiis & aliis universis venerabi-

1 Ira quoque Græci legunt & c. 3. *infr. hic.* Jul. *hic.* apochas sive recauta faciences. Porro recaunum idem est quod desistoptum. *l. 4. Cod. de collat. fund. patrimon.* Species apochæ *Suidas*, ubi effet recautum. Augustinus *de cura pro mortuis.* Recavere est cautionem diffolvere, Recautio dissolutio. Est enim cautio, obligatio. Recavere eadem forma dicitur, qua repignorare, pignus diffolvere.

2 Διαφωσῶν. vide c. 6. J. *hic.* 3 Προτιμώντων: præpositorium. 4 Id est, accipere. 5 Id est, etiamsi eis apparatæ non fint annonæ. 6 Ἰντροιτῶν. *Scrimg.* 7 Jul. *hic n.* 354. 8 Dixi 8. *cap.* 5. adde Jul. *n.* 535. 9 Penitatines annonæ vocat Julianus *hic.* 10 Τρακτατῶν. 11 Ἐκλεκτῶν. *Scrimg.* exceptorum Jul. *hic.* 12 Ἐν ἀπαραγωγείαις, *ut J. hic.* adde Jul. *num.* 536. 13 Ἐν ἀπαραγωγείαις, *ut supr. hic & Nov.* 43. ἐν ἀπαραγωγείᾳ λαμβάνειν non est simpliciter percontributionem exigere pecuniam, sed pretium pro annonis. *l. 7. Cod. de stragat. milit. ann.* ex eli oderatio. 14 Jul. *hic n.* 537. 15 Recautum est species Apochæ, & inter se opponuntur *cautum & recautum*, quemadmodum *pignorare*, & *repignorare*. Id est pignus luere. *Anf.* 16 Τοὺς διακοῦντας τὸ στρατόπεδον. Ii sunt διάκονοι exercitus *c. 7. J. Jul. n.* 538. *Fourters*, *marescharus des logis.* 18 Διακοῦντας τὸ κάστρον στρατιῶται *ut supr. hic.* 19 Jul. *num.* 539. 20 Dixi *supr. cap.* 6. 21 Jul. *num.* 540. 22 Metata Iunt hospitia militibus destinata. vid. *l. 2. C. de metat.* Anf. 23 Εἰς τὰς αὐθεντικὰς οἰκήσεις. *Scrimg.* Authentica habitatio, in qua poterfamilias habitare solet. Jul. *hic n.* 451. pars principalis ædium, *l. 2. C. de metatis.* primaria habitatio: adde *l. 6. §. 5. ff. de off. præfid.* adde

Nov. 134. *c.* 1. *Novell.* 17. *cap.* 10. dominica. 24 Anno 545.

25 Canonibus *Index Regiæ.* adde Jul *const.* 119. 26 De fideicommissis & orphanotrophis *Index Regiæ.* 27 Canones quatuor sanctorum conciliorum pro legibus habentur, Jul. *hic num.* 507. adde *l. 4. l.* 12. §. 1. *C. de sacrosf. ecclesiis.* adde 1. Harm. 2. §. 3. ubi dixi. 28 Jul. *hic n.* 507. *de patriarchis.* 29 Vide quæ dixi *ad l.* 16. *C. de sacr. eccl.* Goth. Vide A. Barbos. *de patriarch. eccl. tit.* 3. priorem sedere, Jul. *expos. rev. part.* 11. *cap.* 1. Anf. 30 Id est, priorem sedere, Jul. *hic.* 31 Τάξιν appellant Græci hic post τόπον. 32 Hierosolymitano, (de quo *Novell.* 40. & 120. *c.* 9.) Antiocheno, Alexandrino, primæ Justinianæ, (*ut hic c.* 3. & *Novell.* 11. *ubi patriarcharum se erigere dicit pratextu & imitatione præfectur.*) Carthaginensi episcopo. ut & *Novv.* 37. 33 Jul. *hic n.* 509. adde *Nov.* 11. 34 *Nov.* 11. 35 Τῆς ἑλλάδας *d. Nov.* 11. Triballæ Julian. *hic.* 36 Id est, ab ipsis episcopis provinciarum, adde Gregor. *d. registr.* 59. 37 Hoc est, ut eadem super eas jura habeat, quæ Romanus supra episcopos sibi suppositos. Jul. *hic num.* 509. 38 Θρόνον appellant Græci. 39 Jul. *hic n.* 510. 40 Ἀρχιεπισκόπου διοικήσεως appellant hic Græci. 41 *Nov.* 37. 42 Διοικήσεως *Græci hic.* 43 Μητροπολιτικὸν δίκαιον. 44 *l.* 22. §. 1. *C. de episcop.* 45 Jul. *n.* 511. 46 *l.* 5. *Cod. de sacrosf. eccles.* 47 *l.* 7. *C. de sacrosf. eccl. l. pen. C. de provis. dom. Aug.* 48 *l.* 22. *C. de sacrosf. eccl. l. un. C. de impunenda subtrahenti.* 49 Jul. *num.* 512. 3. *Eml.* 3. *ex tit.* 2. *cap.* 23. & 1. Harm. 3. §. *ultimus. C. de sacr. eccl.* 50 1. Harm. 3. §. 53. 51 Hinc sumpta est Auth. *Quas*

bus locis solam quadraginta [1] annorum præscriptionem opponi præcipimus: hoc ipso servando & in exactione legatorum & hereditatum, quæ ad pias causas relicta sunt.

CAP. VII.

De [2] ædificatione ecclesiarum [3].

SI quis autem voluerit fabricare venerabile oratorium aut monasterium, præcipimus non [4] aliter inchoandam fabricam, nisi locorum sanctissimus episcopus orationem ibi fecerit, & venerabilem fixerit crucem [5]. Si vero semel [6] ceperit aut novam ædificare basilicam, aut veterem renovare: modis omnibus compellatur a beatissimo locorum episcopo, & œconomis ejus, & civili judice, eam explere, & si is distulerit, hoc moriente heredes ejus opus inchoatum adimpleant.

CAP. VIII.

Ne in [7] proastiis vel domibus, vel fundis, vel privatis locis sacra ministeria fiant.

SI quis in sua domo, aut in [8] suburbano ecclesiasticum [9] ministerium ministrare præsumpserit, aut aliis celebrare concesserit sine clericis sanctissimo locorum episcopo subjacentibus: jubemus hanc domum, aut suburbanum, aut prædium, ubi tale aliquid delinquitur, loci illius sanctissimæ ecclesiæ vindicari [10] per Deo amabilem episcopum, & œconomum ejus, & civilem judicem locorum. Si vero nesciente locorum domino, ejus curatores [11], aut conductores, aut emphyteutæ contrarium aliquid exerceri permiserint: dominum quidem loci nullum præjudicium aut dispendium sustinere: eos autem qui hoc fecerint, aut fieri permiserint, ex provincia ubi hoc commissum est, expelli, rebus eorum loci illius sanctissimæ ecclesiæ vindicandis.

CAP. IX.

Ut legatum Deo relictum, illi ecclesiæ deputetur, ubi testator domicilium [12] habet.

SI quis in nomine magni Dei [13], & Salvatoris nostri Jesu Christi hereditatem aut legatum reliquerit, jubemus ecclesiam loci [14] illius in quo testator domicilium habuerit accipere, quod dimissum [15] est. Si quis autem *unum sanctorum* [16] heredem scripserit, aut legatum ei reliquerit, & non specialiter nominaverit locum in quo est venerabilis domus, inveniantur autem in eodem loco aut civitate plura oratoria ejusdem sancti: illi magis domui quæ pauperior [17] est, quod relictum est, præbeatur. Si [18] autem non est in civitate basilica nominati sancti, inveniatur autem in territorio ejus, illi detur. Si autem neque in territorio ejus reperitur hujusmodi domus, tunc ecclesiæ civitatis in qua testator domicilium habuerit, quod dimissum est, præbeatur.

CAP. X.

Si quis [19] oratorium ædificari [20] jusserit.

SI quis ædificationem [21] venerabilis oratorii, aut xenodochii, aut ptochii, aut orphanotrophii, aut nosocomii, aut alterius reverendæ domus, in novissima volumtate fieri disposuerit: oratorium quidem intra quinque [22] annos compleri jubemus providentia locorum episcopi, & civilis judicis: xenodochium [23] autem aut ptochium, aut aliam venerabilem domum intra unum [24] fieri annum. Si autem intra annum non fecerint heredes xenodochium, aut quamlibet venerabilem domum a testatore dispositam fieri: jubemus eos domum aut comparare aut locare, ubi possint quæ jussa sunt adimplere, donec hujusmodi domus venerabilis expleatur. Et si quidem ipse testator decreverit qui debeant xenodochi fieri, aut ptochotrophi, aut alteri tales gubernatores, sive suis heredibus hujusmodi electionem commiserit: jubemus modis omnibus heredes ejus, quæ ab eo definita sunt, adimplere, locorum beatissimis episcopis inspicientibus si gubernatio recte procedit: & si invenerint non utiles existentes rectores, licentiam habentibus fine damno alios pro eis opportunos efficere.

CAP. XI.

Ut [25] legata pro redemptione captivorum relicta, præsentur ab episcopis &c.

SI quis autem pro [26] redemptione captivorum aut alimentis pauperum hereditatem aut legatum reliquerit in rebus mobilibus, aut immobilibus, sive semel, sive annale, & hoc modis omnibus secundum testatoris voluntatem ab iis quibus [27] jussum est hoc facere, compleri. Si autem specialiter dixerit quomodo pauperibus hoc reliquit: præcipimus sanctissimum episcopum civitatis in qua testator habuit domicilium, percipere easdem res, & ejus civitatis pauperibus erogare. Si autem pro redemptione captivorum aliquid relinquatur, & non nominatim testator dixerit per quem oporteat fieri redemptionem captivorum, etiam sic pulsemus res ad hoc relictas locorum [28] episcopum & ejus œconomos accipere, & hujusmodi pium opus implere: in omnibus enim talibus piis voluntatibus sanctissimos locorum episcopos volumus providere, ut secundum defuncti voluntatem, universa procedant: licet [29] præcipue a testatoribus aut donatoribus interdictum sit eis habere ad hoc aliquod participium. Si [30] autem qui hoc facere jussi sunt, semel & secundo a beatissimo locorum episcopo aut ejus œconomis per publicas personas admoniti distulerint quæ disposita sunt, adimplere: jubemus eos omne lucrum [31] relictum eis ab eo qui hoc præceperit, amittere: & locorum episcopos omnes res cunctis (sicuti dictum est) piis causis distributas, cum [32] fructibus & augmentis medii temporis & memorato lucro vindicare: & quæ testator disposuit adimplere, scientes, quia si neglexerint, pro his omnibus rationem Deo persolvent. Si [33] autem sanctissimus locorum episcopus reliquerit aliquid horum quæ a nobis dicta sunt: liceat sanctissimo ejus metropolitæ hæc omnia exigere, & complere: & omni alii licentia sit hujusmodi movere quæstionem, & studere ut modis omnibus causæ piæ compleantur.

CAP. XII.

Ut [34] in piis legatis cesset Falcidia.

SI [35] autem heres quæ ad pias causas relicta sunt, non impleverit, dicens relictam sibi substantiam non sufficere [36] ad ista: præcipimus omni Falcidia [37] vacante, quicquid invenitur in tali substantia, proficere provisione sanctissimi locorum episcopi ad causas quibus relictum est. Si autem legatum ab aliquo ad pias relinquitur causas: jubemus intra sex [38] menses ab institutione testamenti numerandos, hoc modis omnibus præberi quibus relictum est. Si autem distulerint qui in hoc onerati sunt, hujusmodi præbere legatum: & fructus, & usuræ, & omne legitimum exigatur augmentum a tempore mortis ejus qui hoc reliquit. Si autem annale [39] legatum cuilibet venerabili domui relinquatur: si quidem qui hoc dare jussi sunt, aut locus ex quo jussum est hoc præberi, in ipsa, aut vicina provincia fuerit: jubemus nullo modo legatum alienari. Si vero loca aut personæ ex quibus hoc dari præceptum est, longius fuerint: tunc liceat illis quibus hoc relictum est, si etiam pars obligata consentit, commutare legatum, & pro eo præcipere reditus idoneos, & cum augmento non minus quartæ partis relictæ quantitatis, & neque plurimis tributis fiscalibus prægravatos: aut vendere, si voluerint, hujusmodi legatum, & non minus pro pretio percipere, quam ex tali legato intra vigintiquinque [40] annos colligitur: ita tamen, ut hujusmodi pretium ad utilitatem prædictæ venerabilis domus ubi relictum est, proficiat.

CAP. XIII.

Ut de iis quæ post episcopatum adquisierint episcopi testari non possint.

INterdicimus autem sanctissimis episcopis res mobiles aut immobiles seseque moventes, quæcunque post [41] episcopatum ad eos quoquo modo pervenerint, in proprios cognatos aut in alias quascunque transferri personas. In captivorum vero redemptionem, & egentium pabula, & alias pias causas, aut pro utilitate propriæ ecclesiæ, ex his expendere licentiam habeant: & quicquid ex hujusmodi rebus post obitum eorum in ipsorum facultate remanserit, jubemus hoc ad proprietatem ecclesiarum, quarum sacerdotium habuerunt, competere. In illis enim solummodo rebus licentiam eis alienandi aut relinquendi quibus voluerint, damus, quas ante episcopatum probantur habuisse: post episcopatum vero, quæ ex genere sibi conjuncto ad eos devolutæ sunt, quibus ab intestato usque ad quartum [42] gradum succedere poterunt. Hæc autem omnia quæ diximus de rebus quæ post episcopatum devolutæ sunt ad sanctissimos episcopos, & in reverendissimis orphanotrophis, & ptochotrophis, & nosocomis, & xenodochis, & gerontocomis, & omnibus aliis rectoribus venerabilium domorum, valere sancimus, in rebus quæ in tempore propriæ administrationis secundum prædictum modum ad eos pervenerunt. Si quis autem Episcopus, aut clericus aut cujuslibet ecclesiastici gradus minister aut ecclesiæ Diaconissæ moriantur sine testamentis & legitimis successoribus, horum successio ecclesiæ [43] competat in qua constituti fuerint.

CAP. XIV.

Ne hæretici ab ecclesiis vel privatis res immobiles quoquo titulo accipiant: & ne spelunca fidei suæ ædificent.

JUbemus autem nullum hæreticorum, neque [44] per conductionem, neque per emphyteusim, neque per emptionem, aut alio quolibet modo res immobiles accipere a qualibet sancta ecclesia, aut alio venerabili loco. si quid vero hæreticus pro tali causa præbuerit, amittat: hujusmodi [45] vero res venerabili loco a quo etiam datæ sunt, vindicentur: rector autem domus qui ipsas res dedit hæretico, omni gu-

1 *Nov.* 111. *c.* 1. & ita videtur abrogari centum annorum præscriptio, *Nov.* 9. & *l.* 23. *C. de sacr. eccl.* 2 *Nov.* 5. *cap.* 1. *Nov.* 67. *c.* 1. Goth. Vid. Gudelin. *de jure Novissf. lib.* 2. *cap.* 9. *n.* 7. Anf. 3 Venerabilium Jul. *n.* 513. 4 Loco ecclesiastico quomodo conseceranda. *Nov.* 5. *c.* 1. *Nov.* 67. *c.* 1. *in fin. Nov.* 123. *c.* 34.

5 De cruce alibi diximus. 6 Ædificationem ecclesiæ nemo potest incohare, quin cogatur eam perficere. 7 *Novell.* 58. *Novell. Leon.* 4. 8 Ἢ κτροκεψίᾳ χωρίῳ.

9 Ecclesiastica munera facere: Jul. *n.* 514. ἐκκλησιαστικὴν λειτουργίαν ἐκτελεῖν. *Scrimg.* vid. *Nov.* 8. 10 Domus privatæ Ecclesiæ vindicantur, in quibus sacra ministeria fiunt. vid. *Nov.* 58. adde *l.* 3. *l.* 8. §. 3. *Cod. de hereticis.* 11 Pœna eorum, qui quid illicitum faciunt in domo aliena, ignorante domino seu proprietario, quod si eo sciente factum fuisset, domus confiscaretur. 12 Jul. *hic n.* 515. Goth. Vid. Gudelin. *de jure Novissf. lib.* 2. *c.* 12. *n.* 7. & Rittersfus. *exp. nov. part.* 6. *cap.* 14. Anf.

13 Dei vel Christi nomine qui quid reliquit, domicilii sui ecclesiæ videtur reliquisse. *l. ult. C. de sacr. eccles.* 14 *l.* 39. 6. 1. *ff. de cond. & demonstr. l.* 49. *C. de episc.*

15 Relictum aut legatum. 16 Si quis in nomine sancti Martyris. Jul. *n.* 516.

17 In dubio favendum pauperiori. *d. l. ult. in fin. l.* 49. §. 5. *C. de episc.* & pauperiori ecclesiæ. 18 Res ita habet: Legatur D. Petro urbano: primum Petri templo legatum debebitur: si alia sint eius cognomina templa, pauperiori præbabitur: quod si nullum urbanum fuerit, extraurbano debebitur. Si nullum extraurbanum, ecclesiæ, in qua domicilium testator habuit; legatum præbabitur, etiamsi Petri nomine nuncupata non fuerit. 19 1. *Eccl.* 1. *c.* 2. 20 Potest heres damnari, ædificare domum, Paul. 3. *sent.* 5. §. 30. oratorium, xenodochium, templum & his simile quid, *ut hic.*

21 Domum religiosam. Jul. *n.* 519. ἐυκτήριον vocant Græci hic. 21 Intra quod tempus heredes defuncti gravati, ædificare domos sacras debent. 23 Ἐπίσκοπα *Scrimg.* Xenones. Jul. 24 De anno, vid. Cujac. 20. *de profc.* 25 1. *Eccl.* 1. *c.* 8. & 9. Goth. Vid. Gudelin. *de jure Novissf. lib.* 2. *c.* 12. *n.* 8. & Rittersh. *part.* 3. *c.* 12. Anf. 26 *l.* 28. *C. de episc.* adde Jul. *n.* 318. 27 Id est, ab executoribus, licet enim defuncto eligere ministrum executorem seu dispensatorem, quem voluerit. Id sæpenumero testamenti exequendi causa fieri consuevit. *Nov. Leonis* 68. 28 Executore redemptionis captivorum non expressio a gestatore, onus redimendi defertur ad

29 Hinc sumpta est Auth. *Licet, C. de episc.* Huius autem loci sententia hæc est: Episcoporum interesse, omnia ad pietatem pertinentia fieri, quamvis testator vel donator verba contraria voluntatis expresserit. Jul. *hic num.* 519. 31 Etiam Falcidiam. Alias quidam volunt, heredem non fruitratorem voluntatis defuncti, deducere Falcidiam ex piis legatis, *l.* 1. §. 1. *ff. ad l. Falc.* Cujac. eam sententiam Bolsamonis fuisse refert *ad c.* 12. J. adde quæ scripsi ad *Novell.* 119. *c. ult.* 32 *l.* 46. 9. 4. *Cod. de episc.* 33 Dominente Episcopo, *similiter, C. ad leg. Falcid.* 34 5. *Eccl.* 1. *c.* 8. & 9. de quo dixi ad *Authent. similiter. C. ad l. Falc.*

36 Si heredes testatoris substantiam non sufficere dixerunt. Jul. *hic num.* 520.

37 *l.* 49. *C. de episc.* vid. *c.* 11. *supr. hic. Nov.* 119. *cap. ult.* Falcidia privatur heres hic, non quivis, sed mortius: ut ita Falcidia locum etiam habeat in legatis ad pias causas *l.* 1. §. 4. *ff. ad l. Falc.* Paul. 4. *sent.* 3. §. 3. Cæterum an & quo modo Falcidia locum habeat in legatis ad pias causas, vid. Tiraq. 26. *privilegio piæ causæ*, ubi notat, quinque casibus Falcidiam detrahi ex legato ad pias causas. & 27. ubi notat, Trebellianicam non deduci ex fideicommissis universali ad pias causas, adde Drafium §. *Falc.* n. 3. & §. *Trab.* 7. 6. Goth. Adde Ant. Merend. *contr. lib.* 2. *c.* 32. & 33. Anf 38 Si sex intra menses pia voluntas defuncti impleta non fuerit. Jul. *num.* 521. de sex mensibus vide Cujac. *c.* 18. *de proj.* 39 De legatis annalibus ad loca religiosa relictis *num.* 522. 40 Ita legit Julianus hic, Græci vero, 35. vide quæ notavi ad *l.* 35. §. 3.

41 Hinc sumpta est Auth. *Sacrosanctum. Cod. de episc.* adde Jul. *num.* 523. hoc interim vult, Episcopum res adquisitas (successiones a cognatis ad quartum usque gradum et debitas semini donare testamenta posse: quod res hujusmodi præsumantur ex bonis Ecclesiæ & occasione ecclesiæ ei quæsitæ. 42 *d. l.* 42. §. 2. *C. de episc.*

43 Ut ecclesiasticis personis mortuis sine testamentariis aut legitimis heredibus ecclesia succedat: ultimus *l.* 20. *C. de episc.* adde Jul. *hic n.* 524. 44 *l.* 10. *C. de hæreticis.*

45 Vide quæ scripsi ad *l.* 16. *C. de hæreticis.*

bernatione removeatur, & in monasterio recludatur, & uno anno a sancta communione segregetur: cum hæreticis prodiderit Christianos. Si autem orthodoxus possessionem habens in qua est & sancta ecclesia, alienaverit aut reliquerit, aut per emphyteusim, aut per conductionem, aut quamlibet gubernationem hanc dederit Judæo, aut Samaritano [1], aut Ariano, aut alii hæretico: sancta [2] ecclesia ejusdem vici hujusmodi vindicet proprietatem alienationis. Si quibus autem hæreticorum (quibus etiam connumeramus Nestorianos, & Acephalos, & Eutychianistas) præsumpserit speluncam [3] suæ incredulitatis ædificare, aut Judæi novam synagogam constituere, locorum sancta ecclesia ædificia suæ proprietati defendat. Si vero quis per emphyteusim, aut conductionem, aut etiam per quamcunque aliam gubernationem dederit possessionem hujusmodi personæ: si quidem sciebat dominus possessionis ejus, quia hæreticus hanc commisit, omnes reditus illius temporis quod in contractu transiit, ecclesiæ civitatis, sub qua possessio constituta est, vindicari. si vero ignorabat dominus possessionis, quia hæreticus erat cui hæc commissa est, ipsum quidem dominum propter ignorantiam indemnem servari: hæreticum vero in utroque casu expelli de possessionibus, & ejus substantiam applicari fisco.

CAP. XV.

Ut orphanotrophi sint tutoribus similes & ad instar eorum inventarium conficiant.

ORphanotrophi [4] vero, tutorum & curatorum fungantur officio: ita tamen, ut etiam sine fatisdatione & conveniant, & conveniantur de rebus orphanotrophiis, & ipsis propriis orphanis competentibus. Res autem competentes alicui orphanorum, publicis præsentibus tabulariis, aut sub gestis monumentorum in hac quidem regia civitate apud magistrum census habitis: in provinciis autem apud judices earum, aut defensores locorum, orphanotrophiis accipere & custodire: & si necessarium putaverint, etiam alienare, & pretia earum orphanis conservare: aut alias res pro illis emere: non autem subjacere tutelaribus aut curatoriis rationibus: servari autem jubemus venerabili orphanotrophio hujus regiæ urbis, & xenodochio quod vocatur sanctæ Mariæ Sanso [5], & sub ejus gubernatione constitutis oratoriis aut xenonibus, aut venerabilibus domibus omnia privilegia quæcumque habet major sanctissima ecclesia Constantinopolitana.

EPILOGUS.

† Quæ igitur per præsentem legem in perpetuum valituram nostra fanxit tranquillitas, tua celsitudo edictis solenniter in hac regia urbe propositis, ad omnium studeat pervenire notitiam. Non enim providebimus quatenus sine collatorum dispendio fiat etiam in provinciis manifesta. Dat. 15. Kal. April. *Constantinop.* DN. JUSTIN. PP. Aug. * BASILIO V. [6] C. CONS.

TIT. XV.

DE INTERDICTIS [7] COLLEGIIS HÆRETICORUM [8].

NOVELLA CONSTIT. CXXXII.

Imperator Flavius Justinianus, felix, inclytus, victor ac triumphator semper Augustus, Episcopo Constantinopolitano.

PRÆFATIO.

PRimum esse & maximum bonum omnibus hominibus credimus, veræ & immaculatæ Christianorum fidei rectam confessionem: ut per omnia hæc roboretur, & omnis orbis terrarum sanctissimi sacerdotes ad concordiam copulentur, & consone immaculatam Christianorum confessionem prædicent, & omnem occasionem, quæ ab hæreticis inventur, auferant, quod ostenditur ex diversis conscriptis a nobis libris & edictis. Sed quoniam hæretici neque Dei cogitant timorem, neque interminatas talibus pœnas ex legum severitate considerantes, diaboli opus implent, & quosdam simplicium seducentes sanctæ fidei catholicæ & apostolicæ ecclesiæ, adulteras [9] collectas, & [10] adultera baptismata latenter faciunt: pietatis existimavimus, per præsens nostrum edictum monere eos, qui tales sunt, quatenus & ipsi recedant ab hæretica vesania, & nec aliorum animas per simplicitatem perdant, fed magis concurrant ad fanctam Dei ecclesiam, in qua recta prædicantur dogmata, & omnes hæreses cum principibus suis anathematizantur. Nosse enim volumus omnes, quia si de cætero aliqui inveniantur aut [11] contrarias collectas facientes, aut apud semetipsos collectionem: nequaquam omnino eos ferimus, fed domos [12] quidem ubi aliquid delinquitur, fanctæ allignamus ecclesiæ: his autem qui colligunt, aut apud se colligunturæ, ex constitutionibus pœnas inferri omnibus modis jubemus. Dat. Prid. Non. April. *Constantinop.* Dom. JUST. PP. Aug. * BASIL. CONS.

TIT. XVI.

QUOMODO OPORTEAT MONACHOS [13] VIVERE.

NOVELLA CONSTIT. CXXXIII.

Idem August. Memnæ beatissimo Archiepiscopo.

PRÆFATIO.

SIngularis [14] vita hujusque contemplatio res [15] est sacra, & ex hoc evehens animas ad Deum, & non folum juvans eos qui ad hanc accedunt, fed etiam aliis omnibus pro ejus puritate & supplica-

1 Dixi de Samaritanis *Nov.* 129. 2 Olim fiscus eam vindicabat *l.* 10. *C. de hæreticis.* nec id mirum. Novæ fiquidem constitutiones ecclesiæ plerumque tribuunt, id quod veteres fisco dederunt; *ut hic C. c.* 13. *in fin.* §. *hic.* 3 Templa hæreticorum, Spelunceæ. 4 Vide quæ dixi *l.* 32. *C. de episc.* adde 5. *Eel.* 2. *c.* 12. περὶ ὀρφανοτρόφων. 5 5. *Eel.* 3. *c.* 12. §. 2. περὶ τῶν ξενώνων τῶν ἁγίας Σαμψών. hujus meminit *Nov.* 59. *c.* 3. & Procopius *l.* 1. περὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ κτισμάτων. adde Cujac. 1. *obs.* 12. & id eft, 541.

6 *l.* 3. *C. de hæret. Nov.* 37. 8 De hæreticis *Index Regine.* Ἐδόκτον περὶ αἱρέσεων Κωνσταντινοπολίτων. *Scrimg.* adde *Nov.* 45. 109. 9 παραποιοῦσιν. *Scrimg.* vid. *l.* 8. §. 3. *leg.* 14. *C. de hæreticis.* 10 Παραδοσεις μυστικα. *d. l.* 14. 11 Η παρευρισκοντες ἢ πρὸς αὐτὸν συνιόντας. *Scrimg.* 12 Quas ob caufas domus confiscentur, dixi ad *Novellam* 14. §. 1.

13 De monachis & afcetiis & eorum converfatione, *Scrimg. Hal.* de vita monachorum *Imiec Reg.* Vid. *Novella* 5. 14 Ο σκοπος βιου. 15 Laus vitæ monachalis. de qua vide plura apud Cedrenum in vita Claudii. 16 Præceps offinium fcilicitudinem gerit, id eft, nihil quidquam eft, de quo princeps non fit folicitus, adde *l.* 3. *ff. de off. præf. vigilum.* μηδὲν ἀνωτέρω ἔχων εἰς ζήτησιν τῆς βασιλικῆς

ingredi finemus aliquem. Si enim ipsa principia [1] abscindamus, & per ipsum aspectum insitam animabus delinitionem, & ex hoc lapsum prohibeamus, erit multo possibilis ac facilior sacris [2] decertatoribus melioris vitæ status. Omnes ergo huic legi obediant, & neque viri recondant in muliebri monasterio sepulchra, neque mulieres in virilibus ascetariis fodiant. *Neque enim viros mulierum* [3] *studia decent, neque virgines virilia mulierum collegia conveniunt.* Neque ex hoc propter defunctos turpes & mali principii tales permixtiones agi volumus, ut non iter ex hoc fiat naturæ apud se inhonestæ graffari [4], & ludere, & divinas confundere caufas, & pietatis quasi velamine, & cognationis schemate hæc agere, quæ neque dicere neque cogitare fingularem vitam eligentibus est bonum. Illo existente manifesto, quia necessarium est sepulturæ ministrantes & maxime lectis [5], & fodientes non ingredi monasteria, sed in virilibus quidem monasteriis causa facilis est: in muliebribus autem non ita, propter memoratam interdictionem. §. 1. Sancimus igitur, si quando aliquid futurum sit tale fieri, & fepeliri mulier in muliebri monasterio, (virum namque non finimus) reverendissimas quidem fœminas in suo manere habitaculo, folam vero ostiariam [6] & abbatissam forte ipsam, si voluerit intereffe his quæ aguntur: & ipsos celerius illa agentes, quæ circa funus folennia funt, & fepulchrum fodientes, & corpus obvelantes [7] repente difcedere, neque videntes aliquas reverendissimarum mulierum, neque ab aliqua earum vifos. Sed neque aliquam excogitent occasionem aut viri ad muliebria monasteria ingrediendi, aut mulieres viris deputata occasione horum quæ circa funus aguntur (quas utique memorias [8] vocant) in tertiam & nonam [9] convenientes diem, aut quatenus eum expellat [28] monasterio qui talia deliquit, utpote in confusionem vitæ angelicam hanc converfationem mutantem. Oportet enim duplex [29] hoc opus monachis esse, aut divinis vacare fcripturis, aut quæ monachos decent (quæ vocant manuum [30] opera) meditari & operari. Mens enim frustra [31] vacans nihil bonorum parit. Pro his hanc ponimus legem & in hac regia civitate valentem & in gentibus omnibus. Utique ad fingulos patriarcharum dirigimus eam ad cautelam obfervationemque competentem: illi vero fub fe conftitutis metropolitis mittent. Illi quoque aliis omnibus innotescent episcopis & per episcopos omnia hæc reverendissimis monachis & abbatibus eorum fient manifesta. Damus autem caufæ obfervationem non folum abbatibus monasteriorum fingulorum, nec folum Deo amabilibus epifcopis, nec fanctissimis metropolitanis, neque fanctiffimis patriarchis, fed hic quidem & tuæ [32] excellentiæ, ut fi cujus caufa egeat vehementioris correctionis, difcentes a Deo amabilibus viris exequantur. In provinciis autem earum judicibus, primitus a Deo amabilibus epifcopis, quod agitur agnofcentibus, & ut fint per omnia & perfonis facratis & magistratibus innoxia ea quæ ad Deum & præ cunctis imperio, tanquam nihil fit fanctius cuftodiri rempublicam magni Dei & Salvatoris noftri Jefu Chrifti clementia frui per reverendissimorum virorum puritatem. quam cuftodient quoque clerici & monachi & epifcopi majores & minores, facrorum memores canonum facramque legum & conftitutionum de hoc fcriptarum, quas & valere & gratas efse etiam per præfentem fancimus legem.

EPILOGUS.

† Tua igitur beatitudo quæ placuerunt nobis, & per hanc facram declarata funt legem cognofcens, operi effectuique tradere feftinet. Dat. 17. Kalend. April. *Conftantinop.* ARIONE [33] V. C. CONS.

TIT. XVII.

UT NULLI JUDICUM LICEAT HABERE LOCI [34] SERVATOREM [35], NISI CERTIS EX CAUSIS DIVINA CONCESSERIT JUSSIO [36].

NOVELLA CONSTIT. CXXXIV.

De Vicariis.

In nomine Domini Jesu Christi Dei nostri, Imperator Cæsar, Flavius Justinianus, Alemanicus, Gothicus, Franciscus, Germanicus, felix, pius, gloriosus, victor, triumphator, nunquam non colendus Augustus, Musonio præfecto urbis.

PRÆFATIO.

QUæcunque ad utilitatem noftrorum fubjectorum, intentionem habentes femper, invenimus diverfas læfiones noftris fubjectis inferri ab emiffis vicariis in provinciis ab aliquibus civilibus & militaribus judicibus: & de hoc dudum legem fcriplimus, particularem aliquam facientes rei emendationem.

CAP. I.

Ne ulli magistratuum liceat constituere vicarios.

NUnc vero perfecte juvare noftros fubjectos ftudentes, fancimus nullam licentiam habere pro tempore præfectos tam Orientis quam Illyrici prætoriorum aut comitem largitionum, aut comitem privatarum, locorum [37] fervatores deftinare in provinciis, aut ipfos provinciarum judices facere, & proprii cinguli loci fervatores emittere. Sed neque vicaneos judices in creditis eis provinciis loci fervatores emittere in qualibet civitate. Solum vero jubemus efse loci fervatores præfecturæ in Hosdruma [38], & in Mesopotamia, & fi neceffitas vocaverit:

1 Principia obsta. Principia delinquendi abscindenda. adde *l.* 6. §. 9. *ff. de iniuria.* 2 Agonistæ sacri, monachi, velut in sacro certamine currentes, alludit autem ad veterum sacra certamina (de quibus vide *l.* 4. *in pr. ff. de his qui notantur infamia.*) Olympia, Isthmia, Pythia, Nemæa. 3 Mulierum studia viris indecora: ut & virorum mulieribus. 4 Τερψῶν. 5 Id est, & maxime eos, qui feretra deportant, quique defodiunt. 6 Μόνην δὲ τὴν ὑπερωΐδα ἢ τὰς ὑπερωΐδας καὶ τὴν ἡγουμένην, Ἀνωΐ ἤτοι. Janitrices & ostiariæ fuerunt quædam monialium. de qua *c.* 5. *infr. hic.* 7 Vid. Tertull. *lib. de velamiis virgin.* 8 Λεγόμενα κλαυθμοῦ μνήματα. Memorias & preces folennes defunctorum nomine tunc fieri folitas intelligit. 9 Novendiale facrum mortuorum quid effet, dixi ad *Novell.* 115. *c.* 5. §. 1. 10 Parum eft leges promulgari, nisi aliquis earum vindex & custos constituatur. *Nov.* 26. *cap.* 1. *c.* 2. § 13. *ff. de orig. iur.* 11 Περιεύρεται. 12 Εξωκλησια ρουκουζείου. Exarchi monasteriorum; *sa* 13 De quibus vide *c.* 5. *J. hic.* 14 Vicinus enim præfumitur fore factum vicini, *l.* 9. *C. de mancipiis.* 15 Episcopis cura monasteriorum incumbit. 16 Υπο ηγουμενον τον δεον. *Graci hic.* 17 Τὸς λειτουργοὺς κοιμωμένους. *c.* 2. *n.* 4. §. *hic.* de apocrisiariis dixi ad *Nov.* 123. *c.* 26. 18 Minus enim suspicionis est in eunucho, quam in alio. Ideoque extra cubiculo ut fespius ministrabant Eunuchi, unde & Eunuchi dicti: quod ἔσω ἦν cubile; ἔχω, custodio. Ea re factum, ut Eunuchi servi pretium veteribus inter omnia mancipia summum esset. *l.* 1. §. 5. *verf. sin vero. C. de servorum fervo manumisso.* 19 Τὸν ἀέρχοντα αὐτοῦ διαδόχους κοινωνίας. *Scrimg.* ἀρχοντα. *l.* 41. *pr. C. de episc. & clerc.* Ant. *Nov.* 123. *c.* 36. Sacram itaque communionem moniales

17 *Nov.* 5. *cap.* 3. *Nov.* 123. *cap.* 36. 18 Monachi in commune degunt.
19 Κτήσεις. *Scrimg.* possessiones: eo sensu, vetari scil. monachos proprias habere possessiones. 20 De bonis. 21 De vita. 22 De victu. 23 De somno.
24 De mutuo inter se honore. 25 De vigiliis & otio vitando. 26 Μεσὴ τὸ καλόμενον κέλλιον, *Scrimg.* κέλλιον, latibulum monachi: quod & Laura. *Nov. Nicepior.* Κέλλια καὶ τὰς καλουμένας λαύρας ἐν ἐρημίαις οἰκοδομεῖν. & Suidas λαύρα ἡ εἴνη κατοικία τῶν μοναχῶν. fecretum *l.* 26. *Cod. de decur. lib. ult. C. de metallariis.* adde *Novellas* 123. *c.* 31. 36. 27 Victum & somnum intelligit. 28 Ἐπιδίκεια illiciti possint deponi. 29 Plures ad monasterium ingressis esse non debent.
30 Janitores monasteriorum quales esse debeant. 31 *cap.* 6. *J. Novell.* 134. *cap.* 41.
32 Quemadmodum monachi in templum se conferant. 33 Monachorum opus est, facris scripturis incumbere. 34 Bibliotheca sua monachi habuerint.
35 Scripturarum facrarum utilitas. 36 Respinsarii Monachorum sunt velut eorum procuratores & professores, de quibus vid. *cap.* 5. *J. hic.* eorum muneris inter cætera fuit, rudiores instituere, & cum eis conferre ac disputare de rebus sacris. Erant ergo reliquiæ quasi lectores & professores. 37 Disputationes & disputationum præsides monachi in suis monasteriis habuerunt. 38 *Nov.* 123. *c.* 29. *l.* 19. *C. de episc.* Goth. Facit *l.* 44. *C. de episc. & cler.* Ant. 39 Hoc enim prætextu & colore lex potest circumveniri. 40 *d. l.* 14.

ingredi

sumebant ut plurimum a fenibus & Eunuchis monachis. 20 Janitrices monialium, ingressus & egressus monasterii observabant, & cum adventantibus loquebantur. *c.* 3. §. 1. 21 Nihil eft omni ex parte beatum, vid. *constitutionem de concepione Dissert.* 22 Gradus delictorum monachorum. 23 Pœna monachica, expelli a monasterio, ut *c.* 6. *J. hic.* 24 Morbofi monachi pœna, ab aliis segregari, Cato *c.* 2. ferramenta vetera, fervum fenem, fervum morbofum, & fi quid imperit, vendat.
25 Operæ Dei ministrorum quanam sint, *l.* 42. *Cod. de episc.* id eft, puritatem. 27 Εἰς τὸ καταλύειν συκοφαντίας. *Scrimg.* in cauponam, 26 Καθαρότητα, fruftra hoc non dicit, nam & tabernariæ inter objectas personas numerantur. *l.* 7. *C. de incestis.* folentque vulgo prostitui *l.* 4. §. 2. *ff. de his qui notantur.* In tabernis etiam adfoleti quæstuaria mancipia esse. *l.* 43. §. 9. *ff. de ritu nupt.* 28 Expellantur interdum monasterio monachi, *ut hic. C.* 6. *C.* 3. *hic.* tantum abest ut illic perpetua custodia detinentur. 29 Duplicia monachorum opera *c.* 2. §. 1. *J.* 34. *Cod. de episc. audient.*
30 Ἐργόχειρα. Aug. *in Psalm.* 99. & *lib. de opere monach. c.* 20. *verf.* 34. dicunt Eunichite opinari, monachis non licere sustentantia sua vita cautis aliquid operari, atque ita hæresis, hujusmodi ignaviæ sectatores leges detestantur atque puniunt. *l.* 26. *C. de decur.*
31 Id eft, otio. 32 *l.* 44. §. 3. *Cod. de episc.* 33 Aptione, id eft, anno 539.
34 Et vicarios *Nov.* 8. *c.* 4. 35 Περὶ τοποτηρητῶν. *Scrimg.* de vicariis, seu locum tenentibus, *Hal. conft.* 126. de quibus dicam plenius *c.* 2. *J.*
36 Jussio, de quibus hic tractatur. 37 De ea re dixi ad *Nov.* 8. 17. 118. 130.
38 Ὀσδόρων, Osdroena.